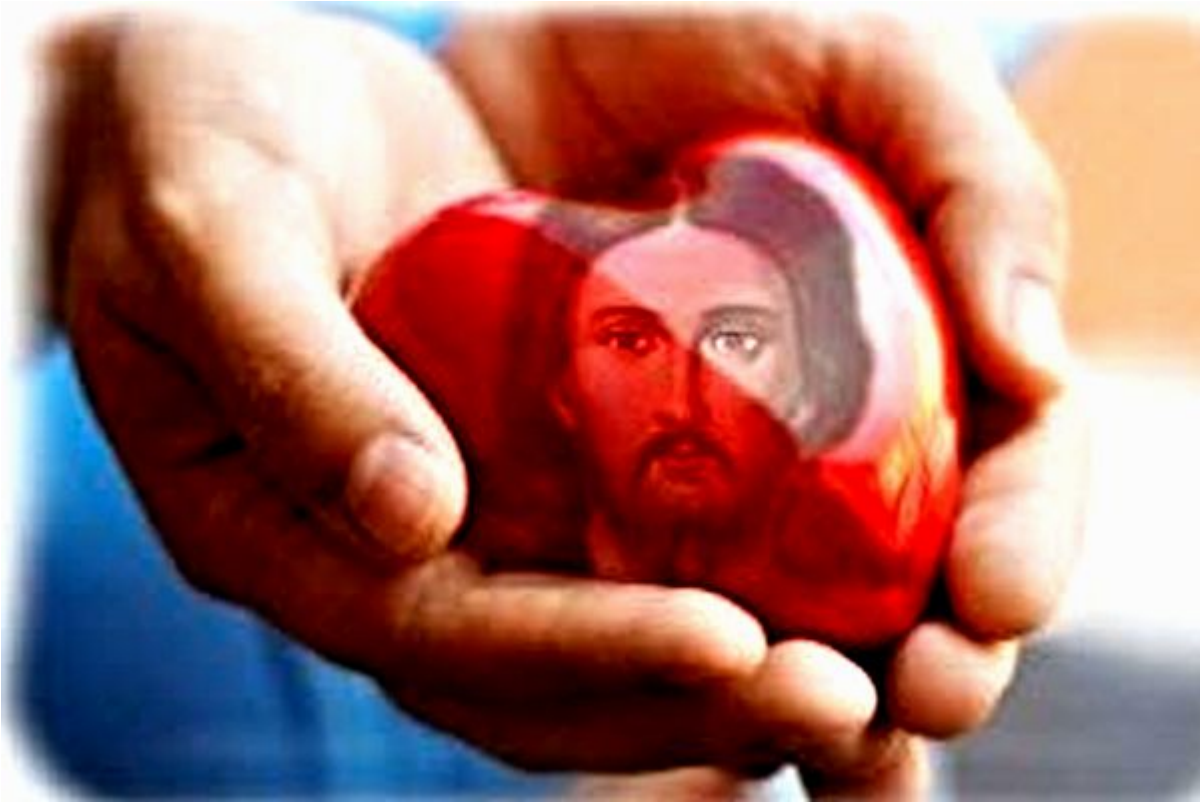

Η καρδιά και ο Θεός

Αγ. Θεοφάνους του Εγκλείστου

Ο Θεός βρίσκεται παντού. Και σαν βρει καρδιά που δεν Του εναντιώνεται, καρδιά ταπεινή, μπαίνει μέσα της και τη γεμίζει χαρά. Τόση είναι η χαρά της καρδιάς που έχει μέσα της το Θεό, ώστε κολλάει πάνω Του και δεν θέλει ποτέ να Τον αποχωριστεί. Σε καρδιά φουσκωμένη από εγωισμό δεν πλησιάζει ο Κύριος. Κι έτσι αυτή καταθλίβεται, μαραζώνει και σιγολιώνει, βυθισμένη στην άγνοια, τη λύπη και το σκοτάδι.

Όσο αμαρτωλοί κι αν είμαστε, μόλις στραφούμε με μετάνοια και πόθο προς τον Κύριο, η θύρα της καρδιάς μας ανοίγει σ' Εκείνον. Η εσωτερική ακαθαρσία ξεχύνεται έξω, για να παραχωρήσει τη θέση της στην καθαρότητα, την αρετή, τον ίδιο το Σωτήρα, τον μεγάλο Επισκέπτη της ψυχής, τον κομιστή της χαράς, του φωτός, του ελέους.

Θείο δώρο είναι αυτή η ευλογημένη κατάσταση, όχι δικό μας κατόρθωμα. Και αφού είναι δώρο, πρέπει να ευχαριστούμε το δωρητή με ταπείνωση.

Ταπείνωση! Η βάση κάθε αρετής και η προϋπόθεση της πνευματικής καρποφορίας! Έχετε ταπείνωση; Έχετε το Θεό. Τα έχετε όλα! Δεν έχετε ταπείνωση; Τα χάνετε όλα!

Να συντηρείτε, λοιπόν, στην καρδιά σας το αίσθημα της ταπεινοφροσύνης. Η φυσική και ομαλή σχέση μας με το Θεό προϋποθέτει καρδιά έμπονη, συντριμμένη και ολοκληρωτικά αφοσιωμένη σ' Αυτόν, καρδιά που μυστικά αναφωνεί κάθε στιγμή: "Κύριε, εσύ τα γνωρίζεις όλα· σώσε με!". Αν παραδοθούμε στα χέρια Του, η σοφή και άγια βουλή Του θα κάνει μ' εμάς και σ' εμάς ό,τι είναι πρόσφορο για τη σωτηρία μας...

Το έργο της αδιάλειπτης προσευχής δεν είναι μόνο για τους ησυχαστές, αλλά για όλους τους χριστιανούς, στους οποίους ο Κύριος, μέσω του αγίου αποστόλου, παραγγέλλει: «Αδιαλείπτως προσεύχεσθε». Υπάρχουν διάφορες βαθμίδες προσευχής μέχρι την αδιάλειπτη. Όλες είναι έργο του Θεού, που παρακολουθεί τις καρδιές των ανθρώπων εξίσου, ανεξάρτητα από την ιδιότητα τους ως μοναχών ή κοσμικών. Και όταν μια καρδιά, όποια κι αν είναι, στρέφεται σ' Αυτόν, την πλησιάζει με αγάπη και ενώνεται μαζί της.

Πώς διατηρείται στην καρδιά ο φόβος του Θεού.

Ο φόβος του Θεού είναι γέννημα της πίστεως και προϋπόθεση της πνευματικής προκοπής. Όταν εγκατασταθεί στην καρδιά, σαν τον καλό νοικοκύρη τα ταχτοποιεί όλα. Έχουμε φόβο Θεού; Αν ναι, ας ευχαριστήσουμε τον Κύριο, που μας τον έδωσε, και ας τον φυλάξουμε σαν πολύτιμο θησαυρό. Αν, όμως, δεν τον έχουμε, ας κάνουμε ό,τι μπορούμε για να τον αποκτήσουμε, γνωρίζοντας ότι για την έλλειψή του ευθύνονται η απροσεξία και η αμέλειά μας. Από το φόβο του Θεού γεννιέται η μετάνοια, η συντριβή, το πένθος για τις αμαρτίες. Μακάρι το αίσθημα αυτό, ο πρόδρομος της σωτηρίας, να μην απομακρύνεται ποτέ από την καρδιά!

Για να διατηρηθεί μέσα μας ο φόβος του Θεού, πρέπει να κρατάμε

αδιάλειπτη τη μνήμη του θανάτου και της Κρίσεως, ενωμένη με τη συναίσθηση της παρουσίας του Κυρίου: Ο θεός είναι πάντα κοντά μας και μέσα μας, βλέποντας, ακούοντας και γνωρίζοντας τα πάντα, ακόμα και τους πιο κρυφούς λογισμούς μας.

Όταν αυτή η τριάδα -φόβος θεού, μνήμη θανάτου, συναίσθηση θείας παρουσίας- εγκατασταθεί μέσα μας, τότε η προσευχή ξεχύνεται από την καρδιά αυθόρμητα· τότε η ελπίδα της σωτηρίας γίνεται στερεή.

Το φόβο του θεού τίποτα δεν τον διατηρεί τόσο, όσο η μνήμη της φοβερής Κρίσεως. Η μνήμη, όμως, αυτή δεν πρέπει να μας δημιουργεί αθυμία, αλλά να μας εμπνέει αγωνιστικότητα και μετάνοια. Ας προσπαθούμε να μένουμε αμόλυντοι από το ρύπο της αμαρτίας. Κι αν κάποτε-κάποτε αμαρτάνουμε, ας καθαριζόμαστε με την Εξομολόγηση. Έτσι, ελπίζοντας πάντα στο έλεος του θεού, δεν θα λιποψυχούμε. Ο Κριτής μας, άλλωστε, είναι σπλαχνικός και φιλόανθρωπος. Δεν ψάχνει να βρει κάτι για να μας καταδικάσει. Απεναντίας, ψάχνει κάτι, το παραμικρό, για να μας δικαιώσει.

Θεός και συνείδηση.

Αν εγκάρδια αποφασίσετε να υπακούετε πάντοτε στον Κύριο και μ' ολόκληρη την πολιτεία σας να ευαρεστείτε Εκείνον μόνο, κι αν ύστερα, σε κάθε αδιέξοδο και κάθε ανάγκη σας, στρέψετε με πίστη και αφοσίωση πάλι σ' Εκείνον μόνο, τότε να είστε βέβαιος ότι όλα στη ζωή σας, τόσο την πνευματική όσο και την εγκόσμια, θα εξελίσσονται με επιτυχία. Είναι μεγάλο πράγμα να συνειδητοποιήσει κανείς ότι χωρίς το θεό τίποτα δεν μπορεί να κάνει και, αφού το συνειδητοποιήσει, να καταφεύγει με εμπιστοσύνη στη βοήθειά Του.

Εκείνον μόνο, κι αν ύστερα, σε κάθε αδιέξοδο και κάθε ανάγκη σας, στρέψετε με πίστη και αφοσίωση πάλι σ' Εκείνον μόνο, τότε να είστε βέβαιος ότι όλα στη ζωή σας, τόσο την πνευματική όσο και την εγκόσμια, θα εξελίσσονται με επιτυχία. Είναι μεγάλο πράγμα να συνειδητοποιήσει κανείς ότι χωρίς το θεό τίποτα δεν μπορεί να κάνει και, αφού το συνειδητοποιήσει, να καταφεύγει με εμπιστοσύνη στη βοήθειά Του.

Η συνείδηση πρέπει να κατευθύνει σωστά τη ψυχή και να την πληροφορεί αλάθητα για το αγαθό σε κάθε περίπτωση. Αυτό, όμως, δεν μπορεί να το κάνει, αν δεν είναι καθαρή και φωτισμένη. Ας την καθαρίσουμε, λοιπόν, με την άσκηση και την τήρηση των εντολών του Κυρίου, που απαλλάσσουν την καρδιά από τα πάθη, και ας τη φωτίσουμε με το θείο φως, μελετώντας το Ευαγγέλιο. Από κει θα αντλήσουμε τους σοφούς κανόνες, με τους οποίους θα χειραγωγήσουμε τη συνείδησή μας στο άγιο θέλημα του Θεού.

(Αγ. Θεοφάνους του Εγκλείστου, «Ο δρόμος της ζωής» -επιλογές-,
Ι.Μ.Παρακλήτου)